

Posudek na bakalářskou práci Lenky Vobrubové „Pro-čtenářky orientované volnočasové aktivity českých předškolních dětí“

Zpracovala vedoucí práce: PhDr. Gabriela Seidlová Málková, Ph.D.

Práce kolegyně Vobrubové se věnuje aktuálnímu, relevantnímu a v české literatuře doposud spíše opomíjenému tématu: vlivu rodinného prostředí na rozvoj raných čtenářských dovedností. Práce je formálně členěna na dva oddíly, teoretický úvod (ne jasně označený) a empirickou část. V rámci empirické části autorka provedla pilotní analýzu části datového korpusu, který vznikl jako výsledek dotazníkového šetření realizovaného v rámci longitudinálního výzkumu vývoje jazykových schopností českých předškolních dětí (GAČR, Seidlová Málková P407/10/2057) .

Teoretická část práce nabízí koherentně zpracovaná teoretická východiska k problému vlivu sociokulturního zázemí rodiny a širšího činnostního a volnočasového prostředí v rodině na rozvoj raných čtenářských dovedností. Autorka v textu akcentuje poznatky o vlivu tzv. pročtenářsky mobilizačních a orientovaných aktivit rodiny. Text práce čerpá z české, překladové i zahraniční literatury, je čtivý a myšlenkově logicky uspořádaný. V textu autorka nejprve s užitím převážně sociologické a sociálně psychologické literatury charakterizuje současnou rodinu, následně vymezuje čtení a čtenářství jako psychologické a psycholingvistické téma. Ústřední téma práce je pak plynule konstruováno přehledem poznatků z oblasti psychologického výzkumu tzv. domácího gramotnostních prostředí. V závěru teoretického úvodu pak autorka nabízí čtenáři přehled stěžejních poznatků, které se stávají východiskem pro empirickou část práce.

Empirická část předkládané práce nabízí ve svém úvodu přehledný popis okolností realizace výzkumu, představuje stručně primární výzkum a jasně identifikuje datový materiál, který použila pro vlastní výzkum. V Kapitole 6. 3. Procedury použité při zpracování dat autorka pečlivě identifikuje postupy, které uplatnila transformaci a zpracování základního datového materiálu. V dalších částech textu pak popisuje výzkumný vzorek, a především pečlivě charakterizuje jednotlivé části použitého dotazníku a předkládá deskripci odpovědí, které pro svoje analýzy získala úpravami a transformací primárního datového zdroje (odpovědi rodičů na všechny otázky z dotazníkového šetření). Celý dotazník je k dispozici v příloze práce (bohužel bez jasné identifikace jeho původu a autorů). Deskriptivní část odpovědí rodičů na vybrané otázky původního dotazníku (kap. 6. 5.) můžeme již považovat za částečně analytickou práci- a to především s přihlédnutím k transformativním krokům, které autorka s primárními daty realizovala. V kap. 6. 6., autorka předkládá čtenáři výzkumnou otázku (Jak ovlivňuje výše vzdělání rodičů domácí gramotnostní prostředí?), která nejspíš měla být jasně identifikována v úvodní části empirického oddílu. Problematické je ale předložení „hypotézy“ (str. 37), kde autorka uvádí, že hypotézu /určila na základě literatury, kterou zmapovala v teoretické části a soudí, že.../ (parafrázováno dle str. 37 dole). Nabízená „hypotéza“ je tedy spíše upřesněním výzkumné otázky a určením předpokladu, s nímž autorka vlastní analytické kroky realizuje. Ve zbytku kapitoly pak autorka nabízí pilotní základní orientační analýzy na bázi četností (tedy analýzy bez užití statistických testů významnosti), které umožňují zjištění oblastí diferencujících domácí gramotnostní prostředí rodin s nižším a vyšším vzdělanostním zázemím rodičů. Pro realizaci tohoto srovnání autorka pečlivě vybírá některá témata (druhy činností rodičů s dětmi), u kterých lze předpokládat jejich pro-čtenářsky mobilizační potenciál. V průběhu této analytické části se postupně objevují některé zajímavé momenty (trendy naznačené výraznějšími rozdíly v četnostech) : odlišnosti na úrovni struktury preferovaných volnočasových aktivit, odlišnosti na úrovni sledování televize a volby televizních programů. V kapitole 7 (Diskuse) pak autorka nabízí promyšlenou a pečlivou reflexi podstatných zjištění z výzkumu- ať už z deskriptivní nebo analytické části. Tato kapitola dokládá dle mého názoru osvojení dovednosti

náhledu a z části i interpretace výzkumného materiálu. Dle mého názoru se zde ovšem nevhodně objevují konstatování o nízké výpovědní hodnotě předkládaných závěrů- str. 44. Prosím tedy autorku aby v rámci obhajoby upřesnila, 1. jak a proč jsou její výzkumná zjištění vypovídající a hodnověrná (třeba i komparací vlastního výzkumu se zahraničními výzkumy citovanými v teoretických východiscích) 2. kdy (za jakých podmínek) lze v kvantitativním výzkumu zobecnit platnost zjištění na určitou populaci.

Celkově hodnotím práci Lenky Vobrubové jako pečlivě zpracovanou- a to zejména z hlediska literárních zdrojů a úrovně jazyka práce, ale i z hlediska formálních náležitostí akademického textu. Zcela jistě práce doznala výrazných změn oproti svým předchozím verzím: teoretické opory jsou koherentní, promyšlené a dobře vystavěné a empirická část má již charakter popisu výzkumné studie. Obsahová náplň práce má sice stále své rezervy...např. realizace analytické části empirického výzkumu svědčí o jen základních znalostech autorky v oblasti metod zpracování výzkumných dat a o rezervách na úrovni dovednosti interpretace výzkumných zjištění. V celkovém náhledu je ale práce nesporným přínosem pro studium zvoleného tématu a svědčí o uspokojivé úrovni osvojených akademických a základních vědeckých kompetencí autorky.

Navrhuji hodnocení velmi dobře.

Gabriela Seidlová Málková